

NPRES – Zon op dak

10 aanbevelingen

1. Intensiveer de communicatie en kennisdeling
2. Geef als overheden het goede voorbeeld
3. Zorg per RES-regio voor een uitvoeringsstrategie zon op daken
4. Investeer in een gebiedsgerichte, integrale aanpak gericht op ontzorging
5. Optimaliseer bestaande regelgeving om zon op dak meer te stimuleren
6. Beschouw daken als maatschappelijke ruimte en kies de beste 'bestemming'
7. Voorkom bijkomende kosten die de businesscase (te ver) verslechteren
8. Zorg voor tijdelijke subsidiëring van kostenverhogende aspecten Z
9. Stimuleer technische en systeeminnovaties die tot nieuwe oplossingen leiden
10. Werk enkele zaken verder uit in fase 2

NPRES – SDE en maatschappelijke kosten

1) Versterk de sturing vanuit de RES door afspraken over regionale en integrale programmering vast te leggen in een RES-omgevingsprogramma en sluit hier met de SDE bij aan. Wij bevelen aan transparante regionale programmering en de daarbij aansluitende vergunningverlening meer te verbinden. Helderheid over concrete maatschappelijke randvoorwaarden, waaraan alle projecten moeten voldoen, is hierbij noodzakelijk. Aangezien zon op dak niet vergunning plichtig is, moet nog verder bekeken worden hoe hierop gestuurd kan worden via de regionale programmering. Met de zo versterkte sturing borg je dat projecten doorgang kunnen vinden, die voldoen aan de maatschappelijke wensen. Dit is de invulling van de afspraak uit het Klimaatakkoord dat de RES'en het primaat hebben bij het maken van de keuzes in hun gebied. Deze werkwijze vergroot ook de zekerheid voor projectontwikkelaars.

2) Maak ruimte in de SDE. De SDE is een effectief instrument, dat door het aanjagen van concurrentie tussen projectontwikkelaars de technologische optimalisatie en kostprijsreductie sterk heeft bevorderd. In het Klimaatakkoord is afgesproken dat de SDE tot en met eind 2025 open staat voor nieuwe wind- en zonprojecten. Benut in de tijd de systematiek van de SDE om de door de RES'en gestelde randvoorwaarden, waaraan alle duurzame projecten moeten voldoen en die dus een nationaal karakter hebben, te vertalen naar een financieringsgrondslag in de SDE. Hiervoor bevelen we in ieder geval aan om op korte termijn in de SDE enkele concrete aanpassingen door te voeren. Dit betreft het voor wind op land uitgaan van windmolenparken van kleinere omvang, mogelijkheden voor uitgestelde levering en het verlengen van realisatietermijnen voor zon-op-dak projecten. Daarnaast kan uit een verdere uitwerking van de aanbevelingen een uitbreiding van de categorie voor kleinere windmolens volgen, mits dat leidt tot een hoger aandeel wind op land.

NPRES – SDE en maatschappelijke kosten

3) Verken de noodzaak voor een RES-kwaliteitsbudget, los van de SDE, gericht op de financiering van de 'extra onrendabele top' die regionaal kan ontstaan door het verbinden van lokale maatschappelijke wensen aan projecten. In de RES'en worden maatschappelijke randvoorwaarden verbonden aan het realiseren van duurzame energieprojecten. Deze voorwaarden hebben te maken met de uitdaging om de energietransitie te verbinden met andere regionale opgaven op het terrein van ruimte, natuur, biodiversiteit, klimaat en de wens om maatschappelijk en bestuurlijk draagvlak te organiseren (participatieproces). Een deel van deze randvoorwaarden zal mogelijk in alle regio's aan de orde zijn. Daarnaast kunnen er regionaal specifieke aanvullende wensen zijn die leiden tot een grote diversiteit in projectkosten. Een kwaliteitsbudget, regionaal in te zetten, is te overwegen als een mogelijk noodzakelijke en gerichte aanvulling om te komen tot gedragen en duurzame projecten.

Bovenstaande aanbevelingen versterken het Klimaatakkoord. Door in de regionale programmering helder te zijn over de maatschappelijke randvoorwaarden, te onderzoeken welke kostenverhogingen daarmee gepaard gaan, te verkennen wat daarvan in de SDE ondergebracht kan worden én indien nodig een regionaal kwaliteitsbudget te ontwikkelen, worden de regio's (en hun gemeenten) in staat gesteld tot gedragen besluiten te komen over welke duurzame projecten gewenst zijn en tegen acceptabele kosten bijdragen aan de invulling van de opgave 35TWh duurzame stroom te produceren in 2030.

Werkgroep Belemmeringen RES Foodvalley

Rapportage t.b.v. stakeholderoverleg

3 maart

Scope – op welke vragen heeft de werkgroep zich gericht?

[tekst max 1 slide werkgroep]

- Context en werkwijze
- Uitgangspunt H8 Belemmeringenhoofdstuk concept-RES
- Inventarisatie overige belemmeringen vanuit expertise deelnemers: focus zon op dak, zon op land en gedrag, c.q. acceptatie
- Verbinding leggen met NPRES werkgroep SDE en maatschappelijke kosten en NPRES werkgroep zon op daken die zich bezighouden met kansen en knelpunten
- Afbakening onderzoeksvragen werkgroep
- Impuls voor zon op voorkeursbestemmingen: hoe kan de regio hier maximaal resultaat boeken?
- Ondernemers pleiten voor een expertisecentrum energie, waar kennis en informatie aanwezig is en ondernemers worden ontzorgd door onafhankelijke adviseurs en een financieringsregeling. Wie neemt het initiatief (over)?
- Wat adviseert de werkgroep over samenwerking rondom (regie op) uitvoering en kennisuitwisseling?

Analyse en conclusies

[tekst max 3 slides]

Impuls voor zon op dak: hoe kan de regio hier maximaal resultaat boeken?

1. De SDE zou moeten aansluiten op de RES: op de mogelijkheden van het net en de kwaliteiten (randvoorwaarden, koppelkansen) die wij nastreven. Soms zijn daarvoor extra financiële middelen nodig. Voorbeeld daarvan is zon op voorkeursbestemmingen. In gebieden waar veel mogelijkheden zijn om projecten aan te sluiten, zou je ook de wat lastigere projecten willen realiseren. De RES moet duidelijk zijn over de kwaliteiten die wij nastreven, waardoor het mogelijk wordt om subsidies en financieringsregelingen hierop in te richten. Geldt ook voor wind en zon op land in samenhang met lokaal eigenaarschap, dubbel ruimtegebruik en natuur!
2. Zon op dak / voorkeursbestemmingen kent een groot draagvlak, maar bestaat uit vele losse projecten die niet vanzelf komen. Er is een grote diversiteit aan situaties, eigenaren en gebruikers. Het gevoel van urgentie is niet heel groot. Kennis en ervaringen worden regionaal (en nationaal) nog weinig uitgewisseld terwijl de zonne-energiesector zich snel ontwikkelt. De aansluitmogelijkheden per gebied zijn verschillend. De rol die energiecoöperaties kunnen spelen als dakeigenaren niet zelf willen of kunnen investeren (voorwaarde is wel dat zij gefaciliteerd worden o.a. met de voorfinanciering van projecten) is niet erg bekend. Een regionale uitvoeringsstrategie zon op voorkeursbestemmingen, kan zorgen voor focus, richting en ondersteuning om de resultaten te behalen.

Analyse en conclusies

[tekst max 3 slides]

Ondernemers pleiten voor een expertisecentrum energie, waar kennis en informatie aanwezig is en ondernemers worden ontzorgd door onafhankelijke adviseurs en een financieringsregeling. Wie neemt het initiatief (over)?

1. Een energie expertisecentrum kan een belangrijke en onafhankelijke kennispartner zijn van het bedrijfsleven, woningcorporaties en energiecoöperaties, maar ook voor de diverse initiatieven die al in gemeenten bestaan om het bedrijfsleven te verduurzamen. Het belangrijkste aspect is dat bedrijven ontzorgd en ondersteund kunnen worden op bedrijfsniveau. De ervaring leert dat zonnepanelen op bedrijfsdaken geen core business is voor bedrijven. Knelpunten, zoals verzekeringskwesties en financiering, zijn al gauw redenen om niet door te zetten. Daarnaast zou het expertisecentrum ook een rol kunnen spelen in de warmtetransitie voor bedrijven en het verhogen van de urgentie en aandacht voor energiebesparing. Door middel van een uitwerking in een RES-deal of een intentie-overeenkomst, kunnen er randvoorwaarden aan de oprichting van een energie expertise centrum gesteld worden. FOV en VNO-NCW staan klaar voor actie en stellen een haalbaarheidsonderzoek voor. Regio Foodvalley kan dit proces faciliteren.

Analyse en conclusies

[tekst max 3 slides]

Wat adviseert de werkgroep over samenwerking rondom (regie op) uitvoering en kennisuitwisseling?

1. Voor de keuzes die we maken streven we naar acceptatie, maar dat gaat niet vanzelf. Inwoners en bedrijven, doen mee als we ze weten te activeren op hun (latente) behoeften. En door het geven van voorbeelden en het belonen van goed gedrag. Friendly user onderzoek kan inzicht geven in de achterliggende redenen waarom de goede voorbeelden toch niet worden overgenomen. Daarnaast hebben we te maken met de kracht van multimedia en de invloed van desinformatie. Communicatie is daarom essentieel bij de energietransitie en zou een prioritair onderdeel van de strategie moeten zijn. De werkgroep pleit daarom om (strategische) communicatie goed te borgen bij de regio als onderdeel van de strategie, uitvoering en kennisuitwisseling tussen stakeholders.
2. Zon op dak en zon op land kunnen ook ingezet worden voor de warmtetransitie (power to heat). Geïntegreerde systemen (denk ook aan opslag en laadpalen) moeten het einddoel zijn. De werkgroep adviseert om kennis te organiseren rondom smart grids.
3. In Regio Foodvalley is er samenwerking tussen overheid, ondernemers en onderwijsinstellingen op tal van thema's, gekoppeld aan de Strategische Agenda met een Economic Board i.o. Er kan nog winst behaald worden in de integrale aanpak van onderwerpen en het benutten van de momenten van ontmoeting in onze regio

Voorstel voor keuzes, oplossingsrichtingen en redeneerlijnen in RES 1.0

[tekst max 3 slides]

- Wat zijn de belangrijkste boodschappen voor in de RES 1.0?
 1. Verken de mogelijkheid van een regionaal omgevingsprogramma. Kwaliteit en wenselijkheid van projecten kunnen zo vastgelegd worden en gekoppeld worden aan vergunningverlening, subsidies (SDE) en andere financieringsregelingen. Inclusief de mogelijkheid om in sommige gevallen de onrendabele top te koppelen aan een kwaliteitsbudget.
 2. Stel een uitvoeringsstrategie op voor zon op voorkeursbestemmingen en maak een RES-deal of intentie-overeenkomst op om met partijen de haalbaarheid van een energie expertisecentrum te onderzoeken.
 3. Borg strategische communicatie in de regio.
 4. Zorg dat het einddoel een geïntegreerd systeem is dat ook oplossingen kan bieden voor de pieken en dalen in het energiesysteem door verbinding te leggen met warmtevraag (o.a. power to heat), mobiliteit en opslagsystemen.

Voorstel voor keuzes, oplossingsrichtingen en redeneerlijnen in RES 1.0

[tekst max 3 slides]

- Welke concrete afspraken moeten worden opgenomen?
 1. Wees duidelijk in de RES 1.0 over de gewenste kwaliteiten, randvoorwaarden en koppelkansen (meervoudig ruimtegebruik, biodiversiteit, lokaal eigenaarschap enz.) die we nastreven. Deze kwaliteiten kunnen leiden tot een onrendabele top die we meegefinancierd willen hebben in een financieringsregeling of SDE.
 2. Geef Regio Foodvalley opdracht om een regionale uitvoeringsstrategie zoon op voorkeursbestemmingen te ontwikkelen na besluitvorming RES 1.0
 3. Sluit een RES deal of een intentieovereenkomst met de partijen die baat hebben bij een energie expertise centrum en geef Regio Foodvalley opdracht voor het maken van een haalbaarheidsonderzoek / businesscase en het zoeken naar bijbehorende financiering
 4. Ontwikkel een duidelijke communicatiestrategie en geef dit positie in de RES. Zorg ervoor dat Regio Foodvalley richting kan geven aan strategische communicatie en stakeholders kan ondersteunen bij het vertellen van één gezamenlijk verhaal richting eigen achterban/doelgroepen

Voorstel voor keuzes, oplossingsrichtingen en redeneerlijnen in RES 1.0

[tekst max 3 slides]

- Wat is er voor nodig om dit te borgen? (middelen, uitwerking, etc.)

SDE-lobby: 0

Haalbaarheidsstudie Energie Expertisecentrum: 50.000 euro

Voorfinanciering, ontwikkelfonds of revolverend fonds: PM (werkgroep investeringen?)

Strategische communicatie en toolkit communicatie: ca. 100.000 euro per jaar

- Welke bijdragen of oplossingen verwachten we van samenwerkingspartners, het rijk of andere partijen?

Rijksoverheid: aanpassing subsidiestelsel (SDE) aan de maatschappelijke wensen, maar ook de netwerksysteemwensen die voortkomen uit de RES'en.

Provincies: zoeken naar financiële middelen (Europa), ondersteuning regio(gemeenten)

Gemeenten: garantstellingen, geen/minder ozb voor zonnepanelen, het goede voorbeeld (zon op dak), intensiveren handhaving, vergunningverleningsproces

Stakeholders: communicatie en informatie naar achterban: vergroten urgentie

Wat zijn resterende discussiepunten?

[tekst max 2 slides]

- Welke issues moeten naar mening van de werkgroep in ieder geval worden voorgelegd aan het Stakeholderoverleg?
 1. Zouden we willen verkennen of een omgevingsprogramma op regioniveau wenselijk is? Hierin zou een afwegingskader voor energieprojecten de kwaliteit en wenselijkheid kunnen beschrijven. Verder de mogelijkheid om te sturen op de aansluitcapaciteit per gebied (*red: input van werkgroep netcapaciteit*). Als advies NPRES over SDE wordt opgevolgd, dan zou de SDE als extra instrument ingezet kunnen worden om te krijgen wat we willen. (*red: alternatieven via werkgroep Omgevingsbeleid?*)
 2. Hoe kunnen of willen we energiecoöperaties faciliteren? Er is behoefte aan projectleiders en voorfinanciering (*red: input werkgroep investeringen*). Doen we dat op provinciaal niveau (verbeteren huidige fondsen), op regionaal niveau of lokaal niveau? Waar halen we de middelen vandaan?
 3. Energiebesparing is een olifant in de kamer! Hoe kunnen we de activiteiten die we al doen integreren in de RES?
 4. Willen we snel in de actie en in april al een opdracht geven voor een haalbaarheidsstudie voor een energie expertisecentrum of even afwachten, kauwen en het meenemen in de acties voor na besluitvorming over de RES (onderdeel uitvoeringsprogramma).